

Пчелница

Година IV.

Книж

Редакторъ Мих. Д. Николовъ

Книжовно извѣстие.

Издателството на книжарница „Образование“
въ Варна е турило подъ печатъ безсмъртното
творение на

Лордъ Байронъ

Чайлдъ Харолдъ.

Прѣведе въ стихове: **Арсени Иовковъ.**

Изданието ще бѣде разкошно и модерно
подвързано.

Год. IV. Редакторъ: Мих. Д. Никоповъ Кнѣжка 3.

БАБА МАРТА.

Бабо Марто, бабо Марто,

Гръмъ да те удари:

Ти си лоша, не оставяшъ

Навици си стари.

Ти си грозна, ти си страшна,

Съ погледъ си зловѣщи,

Ти съ рѣцѣ си костияви,

Съ прѣсти, нокти — клѣщи.

Прахъ ту дигнешъ, вѣтъръ стихне,

Ситенъ снѣгъ завали...

Слънце грѣине, дъждъ ту ливне,

Вѣйнатъ бури, хали.

1919 г.

Люб. Бобевски.

ПРОЛѢТЬ.

Дълго фуча и се ежи бърбицата зима, но най-послѣ си отиде. Веселата пролѣть съ мекитѣ и топли слънчеви лъчи стопи снѣга, метна зелена дреха на полята, а на дърветата — бѣло тантелено покривало. Ручейчетата весело запrikaзваха изъ гората и бързо се затекоха изъ каменливото си корито, земята влажна отъ студената зимна покривка, свободно си отдъхва отъ тежкия зименъ сънъ и на кълба на кълба изпарения се носятъ надъ нея.

На припецитѣ е вече изсъхнало; по долчинкитѣ само се бѣлѣе снѣгъ, но и той скоро ще се стопи.

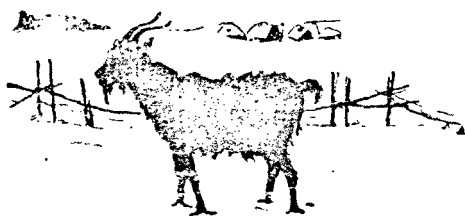
Вѣтрѣтъ и топлото слънце събудиха природата.

Дойдоха врани, косове и бързо почистиха старитѣ си гнѣзда! Бързатъ, че отдалеко иде великата гостенка — пролѣтъта.

Прокънтѣ полето отъ радостнитѣ пѣсни на пѣргави чучулиги. Бързивитѣ врабчета изпълниха въздуха съ съ силното си чиркане и се радватъ на пролѣтъта.

Стига вече студъ! Пролѣтъ дойде! — Пролѣтъ дойде!...

Пролѣтъ!... Най-щастливото врѣме.

ПРЪДПРОЛЪТЪ...

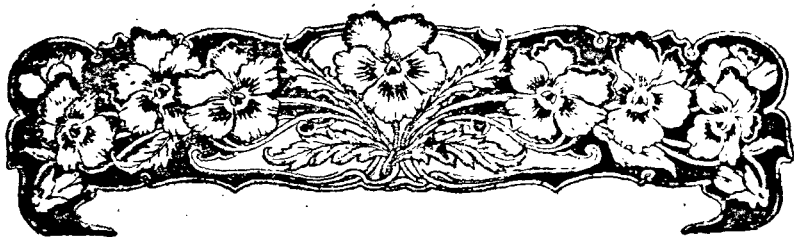
Започна вече отъ небето
По-силно слънцето да грѣй,
Въ лѣсътъ, въ гората и въ полето
Наскоро грозда ще запѣй...

Ей тамъ, свѣтливо подъ шубрака
Кокиче радостно се смѣй,
И скоро щърка ще затрака,
Вѣтрецътъ топълъ нѣжно ще повѣй...

Ще заперпелкатъ като луди —
Насамъ-натамъ безъ брой, безчетъ
Оси, пчелици, пѣстри пеперуди
Ще кацатъ вредъ по дѣхавъ цвѣтъ:

Ще дойде пролѣтъ съ пѣсни, съ радостъ
Изъ пѣтъ посипанъ съ злакъ, съ цвѣтя,
И новъ животъ изпълненъ съ младостъ
Ще зацарува въвъ свѣта!...

ПРИВѢТЬ НА ПРОЛѢТЪТА!

Бѣше въ началото на мартъ. Пѣтувахъ отъ единъ градъ до другъ. Пѣтътъ ми минаваше край голѣма и широка рѣка. Тукъ-тамъ ледътъ бѣ освободилъ рѣката отъ здравитѣ окови, въ които я бѣ сковалъ прѣзъ зимата, и на буци и грамади се гонѣше по широкото и буйно течение. По височинкитѣ и рѣтинитѣ снѣгътъ се бѣ стопилъ. Тукъ тамъ само се бѣлѣше нѣкоя ивица снѣгъ, затрупанъ край нивитѣ отъ силнитѣ зимни вѣтрове. Тихъ, но хладенъ, вѣтрецъ подуваше.

Небето чисто, безъ облаче, синьо като тихо море, се сѣкашъ усмихваше отгорѣ. И всичко ти е драго и весело!...

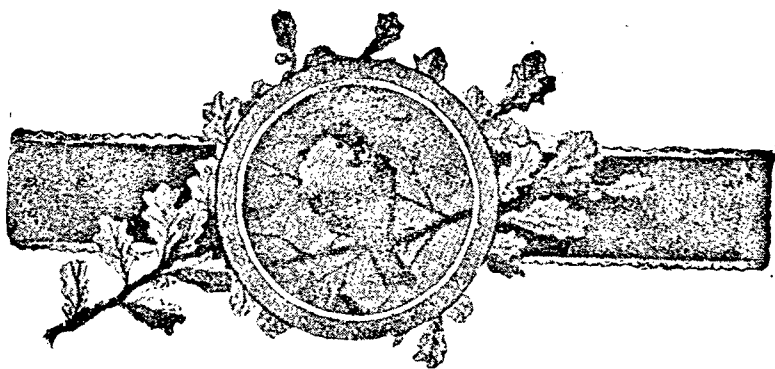
Слѣзохъ отъ колата и трѣгнахъ самъ край рѣката. Тихо. Само лекото шуртене на рѣката и трѣсъкътъ на леда, тихитѣ стѣпки на краката ми, друго нищо не се чу. Такава тишина и въ черква не бѣхъ виждалъ. А въ душата ми растѣше една велика и неописуема радость. Тя ме увеличаше и прѣвъзнасяше, и най-послѣ азъ се спрѣхъ, зачудено огледахъ околността, сѣкашъ искахъ да отгатна причината на моята вътрѣшна радость...

Надъ менъ закъркаха жерави. Азъ вдигнахъ глава и съ гласъ високъ се провикнахъ:

— Пролѣтъ! Здравей пролѣтъ! Здравейте птички чародѣйни!... Пролѣтъ!... Носителка на радости и животъ!...

Н. С. Тургеневъ.

ЛЮБИМКАТА НА СЛЪНЦЕТО.

Излѣзте ли въ хубавъ пролѣтенъ день на полето, погледайте широкото зелено поле, изкласилитѣ вече ниви и напъпилитѣ дръвчета, подишайте прѣсния пролѣтенъ въздухъ, и нѣщо леко, приятно ще ви стане на душата и, сѣкашъ добили крилъ, ще ви се поиска да литните по-далечъ и по-високо, да гледате на широко и отъ високо. А чувате ли звънката пѣсень на чучулигата, васъ ви се ще да я видите и благодарите за приятността, която ви доставя. Напразно бихте я търсили изъ трѣвата, изъ нивитѣ и пѣтекитѣ. Тя пѣе високо, високо въ небето. Устремите взоръ и при здрави очи, бихте забѣлѣзали една точка, която все повече се губи въ небесния лазуръ. Това е чучулигата — любимката на слънцето. И всѣки топълъ слънчевъ день тя се издига високо, кжпи се въ слънчевитѣ лжчи и ненаситно пѣе.

Чучулигата идва по нашитѣ мѣста рано прѣзъ пролѣтѣта и съ своята чудна пѣсень оглушава околността. Въ малкиятѣ трапчинки на земята и въ други вдлъбнатини тя свива своето гнѣздо отъ корени и други растителни части и затова то мжчно може да се забѣлѣжи, благодарение цвѣта на своитѣ пера тя не може да се забѣлѣжи лесно отъ враговетѣ ѝ. А и яйцата иматъ зеленъ цвѣтъ съ каналеви петна, та и тѣ не се забѣлѣзватъ. Но въпрѣки това, хищниците я пакъ намиратъ. Ако чучулигата не се размножаваше тъй много (тя снася 2—3 пжти прѣзъ годината по 5—6 яйца), то отдавна би замлъкнала звучната ѝ пѣ-

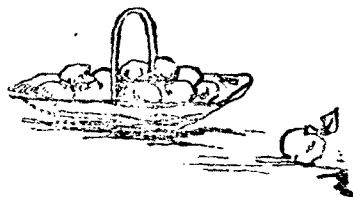
сень. Пъсенъта на мжжката се разнася, както у всички пойни птици, когато женската лежи върху яйцата. Понеже пъкъ мжтенето продължава до есенъта, пъсенъта на мжжката не прѣстава до отлетяването ѝ въ топлиѣ страни. Цѣло лѣто тя весели околността.

Тя винаги е въ движение: тича, вика, пѣе, търси храна, кара се съ подобнитѣ си. Никоя друга птица неможе да хвърка тъй дълго, както чучулигата. Тя се издига и пѣе, надържайки се на голѣмитѣ си крила и широка опашка. Тя се отдалечава отъ мѣстото, гдѣто се е издигнала и минавайки надъ градове и села, тя се връща, слиза полекичка и като затвори изведенъжъ крилата си, пада като камъкъ до своята женска.

Пъсенъта на чучулигата е ясна, чиста и звънлива. Всѣка мжжка си има своя особна пъсень, но пъсенъта на всички чучулиги си много прилича.

Чучулигитѣ често ставатъ жертва на грабливитѣ птици и затова се много боятъ отъ тѣхъ. Тѣ, обикновено, щомъ забѣлѣжатъ грабливата птица, веднага се спускатъ на земята и така се скриватъ отъ нея. Но издигнати ли сж много високо и немогатъ да я избѣгнатъ, тѣ гледатъ да се издигнатъ колкото могатъ по-високо отъ нея. Чучулигата знае, че врагътъ ѝ напада отгорѣ, затова тя винаги се стреми да е надъ него.

Щомъ духне сѣвернякътъ и почнатъ да падатъ листата на дърветата, чучулигитѣ се събиратъ на голѣми ята и като се издигнатъ високо надъ земята, тѣ отлетяватъ въ топлиѣ страни, гдѣто слънцето по топло грѣе, гдѣто нѣма студъ и мразъ.

Ек. Манчева.

ЕЛАТЕ, ПТИЧКИ!

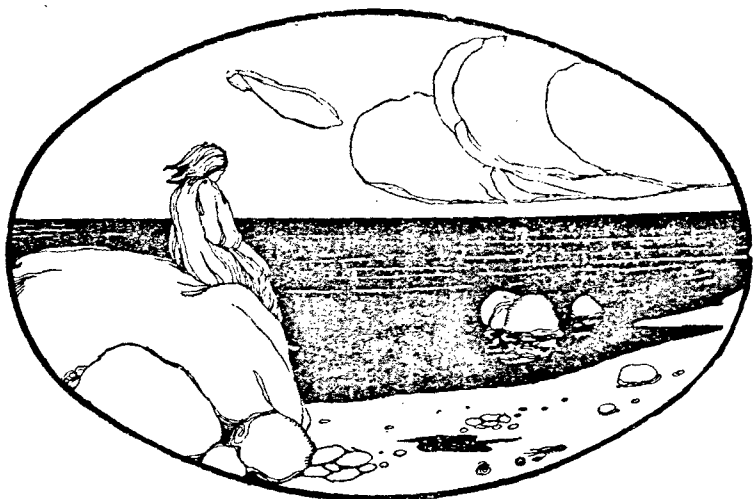
Елате, гостинки любими,
Далечъ отъ топлитѣ страни,
Елате, птички работливи,
Запѣйте хубави пѣсни!

Горитѣ китни зеленѣятъ,
Полята ширятъ се съ цвѣтя,
Тѣ чакатъ птички да запѣятъ,
Тѣ чакатъ волни си чеда!

Безспиръ се стрѣлкайте въ простори
Съсъ трудъ въ живота се живѣй,
Ний зло не шемъ ви нивга стори,
За васъ дуната ни копнѣй!

Дѣца сме малки, но цѣниме
На волни птиченца труда,
Катъ васъ и ний ще се стремиме
Къмъ трудъ и пѣсни въвъ свѣта!

СЛАВЕЯТЪ.

Край шумлива рѣкичка имаше чудна хубава градинка. Отъ всички цвѣтя имаше тамъ. Розитѣ разтваряха червенитѣ си цвѣтове и пълнѣха въздуха съ ароматъ. Лалегата, кърваво червенитѣ лалета, блѣскаха на слънчевитѣ лъчи, а срамежливитѣ незабравки си подаваха главицитѣ изъ подъ зеленитѣ листа.

Всѣка сутринь въ градинката дохождаше момиченце. Очитѣ му свѣтѣха отъ радостъ и то тичаше отъ цвѣтъ на цвѣтъ и дѣхаше приятниятъ имъ ароматъ.

Една сутринь то влѣзе въ градинката и извика отъ радостъ.—Тамъ на едно клонче висѣше клѣтка, въ нея перперкаше красивъ славей.

Очитѣ на момиченцето свѣтнаха отъ радостъ. Тѣ ненаситно гледаха славея и сѣкашъ шепнѣха:

„О, азъ те обичамъ мило птиченце! Ще чистя твоята красива клѣтка и ще я поставя тукъ на клончетата на миризливата роза. Ще ти бѣде добрѣ. Ти ще живѣешъ и ще се наслаждавашъ отъ аромата на цвѣтията...“

И дълго се радва русокосото момиченце на славея и дълго веселитѣ му очички гледаха какъ се блѣскаше бѣдното птиче въ клѣтката.

На другиятъ день, още въ зори, момиченцето заприпка къмъ градината. То носѣше вода и прѣсна

водица на славея. Промъкна се между кичеститѣ рози и зелени стѣбла и се изправи прѣдъ клѣтката, но извика отъ ужасъ...

Славеятъ лежеше неподвиженъ, съ разперени крилѣ и разкъравена човчица. Цѣла нощъ се хвърлялъ и бѣхталъ въ клѣтката. Той искалъ да излѣзе на свобода, да си потрепка тамъ на върха на брѣзата съ малкитѣ си крилца и отъ висинитѣ ѝ да запѣе дивна пѣсень... И дълго се борилъ той съ желѣзната клѣтка, до като не прѣстанало да бие малкото му сърдце.

Момиченцето гледаше съ ужасъ. Отъ цвѣтята излизаше упоителенъ ароматъ, на розата се бѣха разцвѣтели нови кървави листца, по които трепкаха слънчевитѣ лъчи, и блѣстяха капчици роса... бистри сълзички....

Ст. Чешмеджиевъ.

СЛЪНЦЕ ЯСНО И ПРѢКРАСНО!

Слънце ясно — златочело —
Надъ земята е огрѣло,
Всичко буди съживѣва
Билки, трѣви подмладява!..

Слънце ясно и прѣкрасно —
Грѣйни, грѣйни всѣкичасно —
Безъ тебъ всичко полинява,
Покрусява, остарява!..

Ярославъ Сиѣжинъ.

С Ж Д Б А.

(Арабска притча)

Сияеше Багдаты, потъналъ въ огнени блѣсъци.

Прѣстарѣлиятъ халифъ Харунъ-Аль-Рашидъ бѣше повикалъ при себе си приятелитѣ и подчиненитѣ си. Великиятъ му везиръ нѣколко денонощия бѣ прѣкаралъ безъ съня и гладенъ, само и само да приготви двореца за празника.

Празникътъ се почналъ. Но ето везирътъ се изправа прѣдъ суровия си господарь; лицето му било тѣй блѣдо, сѣкашъ току що е излѣзълъ отъ гробъ; той цѣлъ треперѣлъ отъ ужасъ.

— Великий господарю, прошепналъ везирътъ, -- моля ти се, освободи ме. Трѣбва незабавно да отпжтувамъ... Искамъ да осѣдлая камилитѣ си и да се отправа къмъ Сирия.

Стариятъ халифъ зачудено погледналъ везира и го попиталъ:

— Защо толкова много бързашъ синко? Бива ли да оставишъ гоститѣ ми? Ами че празникътъ току що се започва? Какво те е тѣй много смутило, какво те е разстроило?

Съ треперящъ гласъ везирътъ отговорилъ:

— Току що срѣснахъ ангела на смъртъта, той нѣкакъ втренчено ме загледа и азъ разбрахъ, че ако не побѣгна тутакси, ще умра.

— Щомъ е тѣй, — казалъ халифътъ, — пушамъ те, съ здраве. Алахъ да ти е напомощъ!

Везирътъ отпжтувалъ.

Сжщата вечеръ още, халифътъ срѣщналъ ангела на смъртъта и го попиталъ, защо тѣй изпитателно е изгледалъ везира му.

— Зачудихъ се, като го видѣхъ тукъ, на празника, — отговорилъ ангелътъ, -- защото бѣхъ получилъ заповѣдь да го убия утрѣ, по пята за Сирия.

Прѣведе **Ваню**.

АГЪНЦЕ.

Тая сутринь малки Пенчо
Стана рано — у зори,
Горня дрешка си наметна,
Дѣ ли Пенчо ще върви?

Чува той гласецъ навънка,
Тамъ задъ кщнитѣ врата,
Па отива край обора
И надникна прѣзъ плета.

Гледа Пенчо: агне малко
При една овчица блѣй,
Влиза вжтрѣ, па го взема,
Вкжщи бѣга и се смѣй:

— „Мамо, мамо, я погледай,
Азъ ти нося *армаганъ*:
Туй агънце шареничко —
Пазѣше го Караманъ!“

.... Дай, стопли го, мили сине,
Вижъ, трепере то отъ мразъ!
Катъ се стопли, занеси го
Пакъ при майка му тогасъ.

Чуй, какъ плаче тя за него,
Какъ го сега тя милѣй!
То, дѣте, е гладно сега:
Само съ млѣко то живѣй.

Ц. Калчевъ.

Ли Пелка.

НАЙ-ХУБАВОТО НА ЗЕМЯТА.

Нѣкога едно джудженце изгубило шапчицата си и неможело да я намѣри.

— Ахъ, какво ще правя сега безъ шапчицата си? — викало то. — Безъ нея азъ немога да виждамъ надалечъ и не ще мога да си намѣря кѣшичката! Какъ ще прѣкарамъ въ гората сега?.. Дано се намѣри нѣкой човѣкъ, та ми я подири и даде, — казало си то и се покатирило на близкото дърво да чака човѣкъ.

Ето, че край дървото минало едно момченце.

— Хей момченце! — извикало джудженцето. — Ти въ недѣля ли си родено?

Момченцето се спрѣло и очудено загледало джудженцето.

— Ако си родено въ недѣля, ще можешъ да ми намѣришъ шапчицата. Ще ти много благодаря и щедро награда.

— А, това незная. Тогава бѣхъ много малъкъ, та незная недѣля ли бѣше или другъ день, — отвърнало момченцето.

— Чакай, сега ще видимъ въ кой день си родено, — казало джудженцето. — Постой малко мирно и послушай какво ще ти каже минзухарчето.

Момченцето се спрѣло, послушало се и наистина чуло единъ много тихъ гласъ: „Дзѣнь-дзѣнь! Сестрички, излѣзте вече всички! Пролѣтъ, пролѣтъ е вече на земята! Топлото слѣнчице се събуди и ни праща цѣлувки! Дзѣнь-дзѣнь!“

Момченцето останало очудено. Толкова пѣти то идвало въ гората, но никога не било чувало цвѣтята да говорятъ. Слушало и не вѣрвало. А джудженцето се радвало и викало: „Да, ти си родено въ недѣля! Ти ще ми намѣришъ шапчицата!“

Тогава момченцето се съжалило надъ джудженцето и почнало да му търси шапчицата. Скоро то я намѣрило заврѣна подъ единъ храстъ и му я дало. Джудженцето се много зарадвало и казало:

— Искай каквото ще искашъ сега отъ царството на приказнитѣ. Три нѣща ще ти дамъ, не едно!

Момченцето си помислило малко и казало:

— Най-напрѣдъ искамъ да видя самата приказка.

Веднага тѣ се намѣрили въ една голѣма елхова гора. Сини сребристи облаци надвисвали надъ клонетѣ на дърветата, а слънчевитѣ лъчи ги обсипвали съ милиони диаманти и бисери. И тихо, много тихо било. Цѣлата гора била постлана съ тъмно зеленъ килимъ отъ прѣсна и крѣпка трѣвица, а всрѣдъ гората извираше студенъ бистъръ изворъ. До извора се издигала една малка височинка, на която седѣла една много красива жена. Красивото ѝ тѣло било обвито съ тънки сребристи дрѣхи, чийто край достигалъ хладкитѣ води на изворчето. Жената била навела глава и унесено гледала изворчето.

Това се тъй харесало на момченцето, че то искало да се затече при жената и я прѣгърне! Но щомъ пристѣпило крачка напрѣдъ, всичко изчезнало прѣдъ него и то се намѣрило пакъ на сѣщото мѣсто прѣдъ джудженцето.

— Глупаво момче, — казало джудженцето, — ти самъ си напакости! Ако бѣ почакало още малко, приказката сама щѣше да ти разкаже своята история. Но сега нѣма що да скърбишъ много за това, защото ти имашъ още двѣ обѣщани нѣща.

— Сега искамъ да видя небето, казало момченцето.

Джудженцето извадило отъ джеба си една малка свирка и засвирило. Гласътъ ѝ се понесълъ силно надалечъ и наширъ, но скоро пакъ утихналъ. Въ това врѣме отъ въздуха се извила една голѣма птица и кацнала близо до тѣхъ.

— Драга приятелко, — казало ѝ джудженцето, — много ти се моля, заведи ни въ рая.

Птицата кимнала съ глава утвърдително и момченцето и джудженцето се качили на крилѣтѣ ѝ. Тя хвъркнала и ги понесла високо изъ въздушното пространство. Колко хубаво било това пѣтешествие! Прѣзъ вѣтрове и облаци летѣли тѣ, гледали отъ високо полето, гората и градоветѣ. Колкото повече летѣли, тол-

кова по-топло грѣяло слънцето, толкова по-синьо било небето. Най-послѣ птицата спрѣла и кацнала на една полянка. Цѣлата полянка била покрита съ бѣли звѣздообразни цвѣтенца, които безброй ангелчета поливали съ малки сребърни лѣйки. Джудженцето почнало да обяснява на момченцето: „Виждашъ ли това? Това е полето на звѣздитѣ. Всичкиѣ тия звѣзди сж душиѣ на малки дѣца, които ще дойдатъ на земята. Когато Богъ иска да прати едно дѣте на земята, Той повиква едно ангелче и му заповѣдва да откъсне една звѣздица и я занесе на земята, като Божи подарѣкъ на нѣкоя майка.

Момченцето си въздъхнало;

— Ахъ, полянката на звѣздитѣ е най-хубавото въ рая, нали? — попитало то.

— Да, отвѣрнало джудженцето, и азъ мисля така. Но сега да не губимъ врѣме и слѣземъ пакъ на земята, защото ти имашъ още едно обѣщание.

Тѣ се качили пакъ на крилѣтѣ на птицата и тя ги понесла надолу.

— Сега искамъ да видя най-хубавото на земята, — казало момченцето.

— Гледай сега надолу, — му казало джудженцето.

Птицата се извила надъ една гора, позната на момченцето. Послѣ се спуствала надъ една градинка пълна съ люляка, сжщо позната на момченцето. То се зачудило кждѣ ги води птицата. Но ето, че прѣдъ тѣхъ се показала една варосана кжщичка съ чисти и свѣтли прозорци, прѣдъ вратата на кжщата стояла една жена и сѣкашъ очаквала нѣкого. Чудно, сѣкашъ, тая кжща и тая жена, сж познати на момченцето, но то отъ високо немогло да ги познае!...

— Моята майчица!... радостно извикало изведнажъто.

— Да, виждашъ ли? Това е най-хубавото на земята, — казало джудженцето. — Никога не забравяй това! Но ние вече стигнахме и трѣбва да се разделимъ. Още веднажъ ти благодаря за услугата, добро момченце и... лека нощъ!

Отъ нѣмски; Паула Кутикова.

Разкази за природата.

ТОПЛИНА.

1.

Защо кога снаждатъ релситъ на желѣзния нжтъ, не долѣятъ краищата имъ, а ги оставятъ малко отдѣлени?

Защото зимъ желѣзото отъ студа се свива, а лѣтъ отъ топлината се разнуца. Ако зимъ долѣзимъ краищата на релситъ, то прѣзъ лѣтото ще се разнустиатъ, ще се опратъ една друга и ще се изкривятъ.

Отъ топлината всичко се разнуца, а отъ студа се свива.

Ако винтътъ не влиза въ гайката, то нагрѣватъ гайката и винтътъ влиза. А ако винтътъ е слабъ, нагрѣватъ го и той става тъкмо колкото гайката.

Защо чашата се счува, ако налѣемъ въ нея врѣла вода?

Защото тамъ, гдѣто е водата, чашата се разнуца, а погорѣ си стои сжщата: долу чашата се разтѣга навънъ, а горѣ не и тя се пука.

2.

— Защо кога вали снѣгъ, като падне на ржката ни, се тони, а на дрехитъ ни не се тони?

— Защото топлината отъ ржката ни прѣминава на снѣга и той се разнуца; затова и туй мѣсто на ржката ни, гдѣто е падналъ снѣгъ, изстива.

— Защо като подържимъ въ ржцѣтъ си чаша съ вода, водата се стоплюва, а ржцѣтъ ни изстиватъ?

— Защото топлината отъ ржцѣтъ ни прѣминава въ чашата, а отъ нея въ водата.

— Защо водата не се стоплюва, ако държимъ чашата съ ржкавици?

— Защото ржкавицитъ не позволяватъ на топлината да прѣмине въ водата. Има тѣла, които пропускатъ топлината,

а други не пропускатъ. Желѣзото и вълната пропускатъ топлината и студа, а кожата и дървото не пропускатъ, затова желѣзото, вълната, мѣдта и всѣки металъ се повече стоплюватъ отъ слънцето, отколкото дървото, кожата и книгата и по-скоро изстиватъ. Затова зимѣ се обличаме въ дрехи, които не пропускатъ топлина и студъ.

— Защо тестото за хлѣба покриватъ съ шуба, а не съ платно?

— Защото шубата не пропуска топлината и хлѣба не изстива, а платното пропуска.

— Защо подъ сламата и шумата снѣгътъ не се топи до Петровдень?

— Защо държатъ леда лѣтъ подъ сламени покриви?

— Защо кога искатъ да сушатъ дъски, ги поставятъ подъ желѣзни, а не подъ дървени покриви?

— Защо по жетва на нивата покриватъ стомната съ дреха?

3.

— Защо зимѣ, кога има вѣтръръ, повече изстиваме, отколкото кога нѣма?

— Защото топлината отъ тѣлото ни излиза и прѣминава въ въздуха, а ако е тихо—въздухътъ около насъ се стоплюва и стои все топълъ. А кога има вѣтръръ, топлиятъ въздухъ се отнася и до насъ идва все студенъ. Щомъ много топлина излѣзе отъ тѣлото ни, ние измръзваме.

— Защо духаме чаятъ или кафето отъ чашата?

Левъ Толстой

До

„ПЧЕЛИЦА“ — дѣтско списание
съ картинки.

ГОДИШНО 10 КНИЖКИ.

Абонаментъ 6 лева предплатени.

Издава книжарница „ОБРАЗОВАНИЕ“
ВАРНА.